Henry W. Antheil, Jr.

Henry W. Antheil
Foto: USA Kongressi raamatukogu

Henry W. Antheil, Jr.-i karjäär Ameerika Ühendriikide välisteenistuses katkes enneaegselt, kui Soome reisilennuk Kaleva 1940. aasta 14. juunil kell 14.05, kümme minutit pärast Tallinna Ülemiste lennujaamast õhkutõusmist õhus plahvatas.

Associated Pressi telegrammuudise kohaselt, mis järgmisel päeval ilmus, täitis Henry parajasti diplomaatilise kulleri ülesandeid, kui tema lennuk teel Helsingisse plahvatas.

Henry vedas mitut diplomaatilise posti kotti Tallinnas ja Riias asuvatest USA esindustest just sel päeval, kui algas Nõukogude blokaad Eestile. Nõukogude väed olid Eestis juba 1939. aasta 18. oktoobrist seoses sama aasta 28. septembril sõlmitud vastastikuse abistamise ehk nn. „baaside“ lepinguga, mis sõlmiti peatselt pärast Molotov-Ribbentropi pakti. Mõned Eesti uurijad usuvad, et Henry postikotid sisaldasid detailset salajast informatsiooni Nõukogude Liidu edasiste plaanide kohta Baltikumiga, mille Eesti Kindralstaap oli varem samal päeval üle andnud tundmatule Ühendriikide valitsuse ametnikule.

Henry W. Antheil, Jr. nimi kanti 2007. aasta 4. mail Ameerika Välisteenistuse Assotsiatsiooni (AFSA) memoriaaltahvlile Riigidepartemangu vestibüülis. See sündmus, osa iga-aastasest Välissuhete Päevast, tunnustab neid Ühendriikide saatkondade töötajaid, kes oma riiki teenides töökohustuste täitmisel välismaal elu kaotasid. USA aseriigisekretär Nicholas Burns luges ette teate President Bushilt ja avaldas oma lugupidamist perekondadele, kelle liikmete nimed

tahvlile lisati. 2007. aastal lisati järgmised nimed:

Margaret Alexander, välisteenistuse ametnik, kes, teenides USAIDi asedirektorina Nepaalis, hukkus 23. septembril 2006 helikopteriõnnetuses. Soome ajutine asjur Pauli Mustonen oli üks 24-st samas Ghunsa lähedal Himaalaja mäestikus toimunud õnnetuses hukkunust.

Doris Knittle, väisteenistuse õde Kabulis, Afganistanis, kes leiti oma kodust tapetuna 1970. aasta augustis.

Henry W. Antheil, Jr., USA Helsingi diplomaatilise esinduse kantseleitöötaja, tapeti 14. juunil 1940 diplomaatilise kulleri ametikohustusi täites, kui Soome reisilennuk Kaleva Tallinna lähedal Soome lahe kohal alla tulistati.

See pidulik tseremoonia annab võimaluse mälestada ja austada langenud kolleege, kes tõid oma kodumaale ülima ohvri ning tuletab meelde ohtlikke ja raskeid olusid, millega Ühendriikide välisteenistuse töötajad üle maailma silmitsi peavad seisma. Nende kolme nime tahvlile lisamisega tõusis välisteenistuse hukkunud töötajate koguarv 225-le. Ameerika Ühendriikide Tallinna saatkond on aidanud Eesti filmikompaniil Polarfilm dokumenteerida Henry W. Antheili elu ja surma. Praegugi jätkuva uurimistöö esialgsed tulemused avaldati ajakirja Foreign Service Journal 2007. aasta mainumbris ja sama aasta juunikuises Akadeemias ning saavad ära mainitud ka varsti valmivas dokumentaalfilmis ”Kaleva lugu”.

Kaleva (Foto: Eesti Filmiarhiiv)